

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

VITA ELEVTHERII SERVI DEI, PER
D. GREGORIVM PAPAM SCRIPTA,

Lib. 3. Dialogorum, Cap. 33.

Septēbris 6.

Eleutherius
mortuum
excitat.

LEVTHERIVS pater monasterij beati Euangelistæ Marci, quod in Spoletanæ vrbs pomœrijs situm est, diu mecum est in hac vrbe in meo monasterio conuersatus, ibique defunctus est. Quem sui discipuli referebant plorando mortuum suscitasse. Vir autem tantæ simplicitatis erat & compunctionis, vt dubium non esset, quod illæ lacrymæ ex ea humilī simpliciq̃ mente editæ, apud omnipotētem Deum multa obtinere potuissent. Huius ergo aliquod miraculum narrabo, quod inquisitus mihi simpliciter & ipse fatebatur.

Quidā puer
grauiter à
dæmonio
vexatur.

Nō fert de
mon Dei p-
sentiam.

Vide vim
orationis
communis,
& q̃ grata
sit Deo.

Nota de ie-
iunio sabba-
ti sancti.

Precū san-
cti viri mi-
ra virtus.

Quadam nanque die dum iter carperet, facto vespere cum ad secedendum locus deesset, in monasterium virginū deuenit: in quo quidam puer paruulus, quem malignus spiritus omni nocte vexare consueuerat. Sed sanctimoniales fœminæ vt virum Dei susceperunt, cum rogauerunt, dicentes: Tecum, pater, hac nocte puer iste maneat. Quem ipse benignè suscepit, secumq̃ eum nocte eadem iacere permisit. Facto autem manè, cœperunt sanctimoniales fœminæ eundem patrem vigilanter inquirere, si quid ei puer, quem dederant, nocte eadē fecisset. Qui miratus cur ita requirerent, respondit, Nihil. Tunc illæ eiusdem pueri innotuerunt causam, & quod malignus spiritus nulla ab eo nocte recederet, indicauerunt, summoperè postulantes, vt hūc secum ad monasteriū tolleret, quia iam vexationem illius videre ipsæ non possent. Consensit senex: puerum ad monasterium duxit. Qui cum multo tempore in monasterio fuisset, atque ad hunc antiquos hostis accedere minimè præsumpsisset, eiusdem senis animus de salute pueri immoderatius per latitiam tactus est. Nam coram positis fratribus dixit: Fratres, diabolus sibi cum illis sororibus iocabatur: at verò vbi ad seruos Dei ventum est, ad hunc puerum accedere non præsumpsit. Postquam vocem emisit, hora eadem ac momento idem puer coram cunctis fratribus, diabolo se inuadente, vexatus est. Quo viso, senex se protinùs in lamentum dedit. Quem dum lugentem diu fratres coniolari voluissent, respondit, dicens: Credite mihi, quia in nullius vestrū ore hodiè panis ingreditur, nisi puer iste à dæmonio fuerit ereptus. Tunc se in orationem cum cunctis fratribus strauit, & eoque oratum est, quousq̃ eum ad vexationem sanaretur. Qui tam perfecte sanatus est, vt ad hunc malignus spiritus accedendi ausum vltèrius non haberet.

Petrus. Credo, quod ei elatio parua surrepserat: sed eius discipulos omnipotens Deus facti illius esse voluit adiutores.

Gregorius. Itā est. Nam quia pondus miraculi solus portare nō potuit, diuisit hoc cum fratribus, & portauit.

Huius viri oratio quantæ virtutis esset, in memetipso expertus sum. Nam cum quodam tempore in monasterio positus, incisionem vitalium pateret, crebrisq̃ angustijs per horarum momenta ad exitum propinquarem, quam medici molestiam Greco eloquio syncopin vocant: & nisi me frequenter fratres cibo rescicerent, vitalis mihi spiritus funditus intercidi videretur, Paschalis superuenit dies. Et cum sacratissimo sabbato, in quo omnes & paruuli pueri ieiunant, ego ieiunare non possem, cœpi plus mœrore, quàm infirmitate, deficere. Sed tristis animus consilium citius inuenit, vt eundem virum Dei secretò in oratorium ducerem, eumq̃ peterem, quatenus mihi, vt die illo virtus ad ieiunandum daretur, suis apud omnipotentem Dominum precibus obtineret. quod & factum est. Nam mox vt oratorium ingressi sumus, humiliter sese cum lacrymis in orationem dedit, & post paululum completā oratione exijt, & ad vocem benedictionis illius, virtutem tantam meus stomachus accepit, vt mihi funditus à memoria tolleretur cibus & ægritudo. Cœpi mirari quis essem, quis fuerim: quia & cum ad animum redibat infirmitas, nihil in me ex his quæ memineram, recognoscebam. Cumq̃ in dispositione monasterij mens occupata fuisset, obliuiscabar funditus ægritudinis meæ. Si verò (vt prædixi) rediret ægritudo ad memoriā, cum tam fortè me esse sentirem, mirabar si non comedissem. Qui ad vesperam veniens, tantæ me fortitudinis inueni, vt si voluissem, ieiunium vq; ad diem alterum transferre

transferre potuiffem. Sicque factum est, vt in me probarem ea etiam de illo vera esse, quibus ipse minimè interfuiffem.

Petrus. Quia eundem virum magnæ compunctiõis fuisse dixisti, ipsam lachrymarum vim largiùs addiscere cupio. Vndè quæro, vt quot sunt genera compunctiõis, mihi edifferas.

Gregorius. In multas species compunctiõis diuiditur, quandò singula quæque à pœnitentibus culpæ planguntur, vndè ex voce quoque pœnitentium Hieremias ait: Diuisiones aquarum deduxit oculus meus. Principaliter verò compunctiõis genera duo sunt: quia Deum sitiens anima priùs timore compungitur, pòst amore. Priùs enim sese in lachrymis afficit: quia dum malorum suorum recolit, pro his perpetua aeterna supplicia pertimescit. At verò cum longa mœroris anxietate fuerit formido consumpta, quædam iam de præsumptione veniæ securitas nascitur, & in amore caelestium gaudiorum animus inflamatur: & qui priùs flebat, nè duceretur ad supplicium: postmodum amarissimè flere incipit, quia differtur à regno. Contemplatur etenim mens, qui sint illi Angelorum chori, quæ ipsa societas beatorum spirituum, quæ maiestas aeternæ visionis Dei: & ampliùs plangit, quia à bonis perennibus deest, quàm fleuit priùs, cum mala aeterna metuebat. Sicque fit, vt perfecta compunctiõ formidinis, tradat animum compunctiõis dilectionis.

Quod benè sacra veracique historia figurata narratione describitur, quæ ait, quòd Axanlia Caleph fedens super asinum suspirauit. Cui dixit pater suus: Quid habes? At illa respondit: Da mihi benedictionem: terram Australem & arentem dedisti mihi: iunge & irriguam. Deditque ei pater suus irriguū superius, & irriguum inferius. Axam quippè super asinum sedet, cum irrationabilibus carnis suæ motibus anima præsidet. Quæ suspirans, à patre terram irriguam petit: quia à creatore nostro cum magno gemitu quærenda est lachrymarum gratia. Sunt nanque nonnulli, qui iam in dono perceperunt liberè pro iustitia loqui, oppressos tueri, indigentibus possessa tribuere, ardorem fidei habere: sed adhuc gratiam lachrymarum non habent. Hi nimirum terram Australem & arentem habent, sed adhuc irrigua indigent: quia in bonis operibus positi, in quibus magni atque feruentes sunt, oportet nimirum vt aut timore supplicij, aut amore regni caelestis mala etiam, quæ antea perpetraverunt, deplorent. Sed quia (vt dixi) duo sunt compunctiõis genera, dedit ei pater suus irriguum superius, & irriguum inferius. Irriguū quippè superius accipit anima, cum sese in lachrymis caelestis regni desiderio affligit. Irriguū verò inferius accipit, cum inferni supplicia flendo pertimescit. Et quidem priùs inferius, ac pòst irriguum superius datur. Sed quia compunctiõ amoris, dignitate præeminet: necesse fuit, vt priùs irriguum superius, & pòst irriguum inferius commemorari debuiffet.

Petrus. Placet, quod dicis.

VITA S. HUMBERTI CONFESSORIS, IN HANNONIA QUIESCENS: EX PERVETVSTO MS.

codice. Natalis eius incidit in Annunciationis Dominicæ diem: Elevationis verò in sextum Septembris, quo die Cameracensis Ecclesia eius festum celebrat.

TEMPORIBVS Childerici Regis Francorum floruit ^{Septembris 6.} sanctus Domini Humbertus de Macerij villa, ex beato ^{Patria & pateres S. Humberti.} Eurardo patre, & Popita matre, claris Francorum proceribus. Qui ab ipsis puerilibus annis egregia futuræ sanctitatis dedit indicia: præsentia scilicet fastidire, nihil in mundo appetere, sola quæ fructum beatitudinis veræ pariunt, ambire. Ob hoc parentes eius aduertentes puerum superna illustratione visitatum, Lauduni viris peritissimis commendârunt sacris literis imbuendum. Vbi proficiens ^{Traditur literis imbuendus & sacerdotio initiatur.} atate & gratia, in monasterio recluditur, & vsque ad sacerdotium vitæ merito promouetur. In præfata autem vrbis ecclesia supra coætuos & fenes sanctitate tanta pollebat, vt multi eius exemplo animati,

animati, viuere beatius eligerent. Euoluto autem aliquanto tempore, accepto ab Episcopo benedictione, ad possessiones sibi relictas à parentibus perrexit, vt eas Dominicæ familiæ condonaret. Cùm autem ad quendam locum ditionis suæ peruenisset, superuenit ibi sanctus Amandus Episcopus cum venerabili viro Nicasio, qui peregrinationis gratia ad Apostolorum limina pergebant. Cùm ergo à beato Humberto hospitio recepti & consolati fuissent, ipse sanctus Humbertus eadem deuotionis gratia peregrinationem cum ipsis accepit.

Illis ergo iter agentibus, dum quadam die fatigati ex itinere residerent: ecce subito ex sylua, quæ fortè contigua erat, miræ magnitudinis versus profiliens, apprehendit vnum ex sagmarijs eorum, quem in terram prosternens suffocauit. Intenti beati viri familiare damnum ignorabant. Parantibus iter repetere, cùm non adesset equus ad subuehendum sarcinulas, vnum è famulis beatus mittit Amandus ad educendum equum, quem gramina carpentem æstimabat. Parens puer, properauit ad locum vbi cadauer equi bestia corrodebat. Cùm autem famulus perterritus moraretur, currens beatus Humbertus inuenit equum cuiusceratum, & iuxta eum versus sanguine cruentatum. Quem cum magna apprehendens securitate, Quia tu, inquit, quod nobis in solatium itineris Deus dederat, necasti iumentum, oportet vt nobis illud hucusquæ obsequium suppleas, & sarcinulas nostras toto peregrinationis nostræ itinere feras. Videres horribilem bestiam statim mansuescere, & quæ feritate bestijs & hominibus fuerat infesta, iam velut familiare mæcipium stat obedire parata. Vocata citius accedit, membra componit, onus patienter suscipit, cum procedentibus procedit, cum stantibus ipsa quoquæ subsistit. Illis cenatibus, illa modesta adstabat atque portionis suæ stipendia de manu porrigentis humiliter sumebat. Dehinc ad sarcinas rediens, eas, dum sancti viri quiescerent, seruabat. Verùm iter illis agentibus, nimia per vrbes erat admiratio, stupentibus cunctis ferum animal humanis vsibus famulari. Sed nè sancti fortè iactantiæ vitio tentarentur, ipsis Romæ appropinquantibus, eiusdem sedis Episcopum admonuit Dominus per Angelum, dicens, ab occiduis finibus homines aduenisse meritis sublimes, quibus ad obsequium fera comitatur agrestis. Mitte ergo in occursum eis, nè cum ostensione tali urbem introeant, sed bestiam ad latebras ire permittant, nè tumultuosæ plebis in se admirationem excitent. Quæ Pontificis iussione audita, sancti viri, quod mandabatur, deuotè fecerunt.

Visitat sancta loca Romæ.

In presentibus locis postea fuerunt extructa monasteria.

De hoc signo S. Crucis in fronte S. Huberti lege vitam S. Amandi p. S. Aldegundis scripta, 6. Februarii Construit monasteria

Canes non audet inuadere ceruū sub pallio viri Dei latitantem.

S. Aldegundis cum inuifit.

Visitatis igitur sanctis locis, sanctus Amandus cum beato Nicasio Helnonense territorium expetiuit: sanctus verò Humbertus se Maricolis inuexit. Verùm elapso aliquanto tempore, beatus Humbertus eandem peregrinationem secundò solus arripuit, vbi cùm in oratorio beati Petri orationi diù incumberet: ecce Angelus ei de celo adstitit, & super verticem illius signum Dominicæ Crucis expressit, multis fidelibus hoc cernentibus. Cùm verò visendi desiderio beatum Amandum ad Gallias properaret, Angelus Domini eidem sancto Amando assistens, dixit: Dilectum Domini Humbertum noueris te visitatum aduenire, cui tu occurrens, contemplare cuius signum gestat in capite, & illius hostiam fore scias. Nec mora beatus Dei sacerdos procedens in occursum beati Humberti, vidit super caput illius radiantem Dominicæ Crucis speciem incredibili fulgore coruscare, & præmissa oratione corruit ad genua eius, eum colligans hospitio cum gaudio spiritali. Post hæc ædificauit sanctus Humbertus monasterium super alueum Helpræ Maricolis nominatum, in quo monachos constituit. Aliud quoquæ non procul cœnobium extruxit, in quo clericos vtriusque conditionis & gradus triginta constituit. Venatoris cuiusdam canes, ceruum inter syluam insequerentur, fortè vir Dei agrum excolebat, vt fratrum habitacula construeret. Quod vt expeditius ageret, pallium procul abiecerat. At venatores tubis perstreptentibus feram cursu & clamore vrgebant, iamque victa fera, cùm nullum ei patuisset refugium, inter morsus saltu dedit, & sese sub ipso pallio anhela composuit. Quid vltra? Canibus circumlatrantibus accedere propius fas non erat. Agitantibus venatoribus, retrò potius timidi agebantur, tanquam vultum minantis fugerent. Ipsi etiam venatores in dissolutionem versi, obrigente mole corporum, tela deponebant. Quidam eorum beatum virum conspiciens, protinus ab equo desiliuit, & meritum sancti percipiens, patrimonium suum ad vsus fratrum beato Humberto obtulit. Ex quibus sanctus solummodò vnam sui iuris villam illius benigna importunitate suscepit: quam Liniaras dicunt, & stipendiariam in vsus fratrum delegauit.

Prouulgata longè lateque fama sancti, beata Aldegundis cum visere aggreditur, vbi

ubi per aliquot dies ab eo spiritualibus epulis est refecta. Cum autē situm monasterij & circuniacentia arua colloquendo lustrarent quodam die aestiuo, contigit beatam Aldegundem intolerabilem sitim incurrere. Progredientibus paululum, virgo acrius vrgebatur, donēc violentia sitis euicta deficere se clamat. Eius molestiam vir sanctus non ferens, orationi incubuit donēc expleto vnus horæ spatio sensim ab arenti solo & arenoso scatentis aquæ vena profiliens, largum ex se fontem excitauit. Sed dum sanctus virginis aduentui hoc præstitum fuisse diceret, & illa meritis eius potiùs ascriberet, ambo munus cæleste gustauerunt. Paret vsque in hodiernum diem: nec deficit fons ille suauis ad gustum, utilis ad vsum.

Sitienti Aldegundi in arenoso loco fontem precibus excitat.

Adueniente tempore obitus sui, ipse sanctus misit ad beatam Aldegundem, vt vestes in vsum exequiarum sibi mitteret, vt linteis virgineis manibus textis, virgineos artus componeret. Missus itaque nuncius cum iter medium explicuisset, ecce à beata virgine alter missus occurrit, ferens secum linteamina, quibus obuolui deberet corpus defuncti. Hi inter se causas & tempus itineris mutuo sermone discutientes, aduerterunt vnā eademque horam fuisse, qua vterque executionis mandata suscepit. Quod non absque diuino nutu contigit, vt longè posita virgo, nec fama nec nuncio præmonita, funus sancti viri curaret. Cuius corpus in oratorium, quod ipse construxerat, discipuli sepeliērunt in magna gloria, ubi innumerabilia postmodum contigerunt miracula.

Vicin^o morti mittit, ad Aldegundem pro linteamine ad inuoluendum corpus suum. Sepultura eius.

Translatio eiusdem.

Centesimo quinquagesimotertio anno post mortem S. Humberti, monente Angelo, ab Abbate Rodino leuatum est de tumulo sancti viri corpus. Admirari autem nemo sufficit, quanta miri odoris suauitate perfusi sunt qui aderant. Et quod magis stupendum, sacrum corpus ita illæsum & incorruptum inuentum est, ac si eadem die spiritum emisisset: vt si lectulum compositum videres, dormire hominem existimares. Verum linteamina, quibus ipse inuolutus fuerat, nihil in se corruptionis habebant. Sed & herbæ, quæ sepulturæ eius die appositæ fuerant, quas nullas pro temporis antiquitate putares, ad eō virides sunt repertæ, ac si terræ radicibus in hærentes, irriguis aquis vireferent.

Corpus eius post 155. annos incorruptum apparet.

MARTYRIVM SANCTI MARTYRIS SOZONIS, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

VM Maximianus esset Præses Ciliciæ, & impietatem au- gere & extollere, conuenienter edicto Imperatorum, magno studio contenderet, venisset autem in ipsam quocquæ Ciliciæ Pompeiopolim, & aureum, quod illic colebatur, simulacrum splendido sacrificio & alio studio honoraret, & sic ostentaret suam falsam religionem: quidam adolescens, patriam habens Lycaoniam, & ab ortu quidem Tarasius, in diuino autem baptismo Sozon denominatus, cum priore vita amisso quocquæ nomine, cum esset pastor ouium, fit etiam nihilominus pastor hominum. Nam in quibus locis degebat in pastione, illic omnes excipiebat conuiuio verbi pietatis, & introducebat in Dei mandram. Hic vir cum esset moribus quidem hilaris & mitis, in lege autem Domini haberet voluntatem, & in ea noctes & dies meditaretur, ea ratione nec prophetica frustratur beatitudine.

7. Septēbris.

Patria sancti Sozonis.

Sozon, pastor ouium.

Psal. 1.

Cum autem fuisset aliquandō Sozon in quodam loco, qui habebat fontem, & fonte herbaque, quæ nata erat iuxta fontem, gregem pasceret, eum valdē opportunus & suavis somnus inuasit, & diuina quædam ad eum accedit visio. Visio autem eum magis confirmat, & ei animum addit ad pietatem. Deindē etiam reuelat gratiam, quæ ad locum erat desuper deuolutura. Erit enim, inquit, hic præsens locus multis utilis, & apud ipsum salutem inuenient, & glorificabunt Trinitatem. Cum illic autem surrexisset egregius ille pastor, venit Pompeiopolim, & cum in ea quidem vidisset florere impietatem, contempnas autem esse res Christianorum, & summē

Visio eius.

Vaticiniū.

L neglectas,